

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 112g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 10 și articolul 11 din Legea nr. 1260
din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură
(*condițiile de accedere în profesia de avocat*)

CHIȘINĂU

12 octombrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 22 septembrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 octombrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a sintagmei „*dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective*” din alin. (2) al articolului 10 și a sintagmei „*Profesia de avocat este incompatibilă cu*” din alin. (1) al articolului 11 din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, ridicată de Eduard Varzar și Roman Statnîi în dosarul nr. 3-609/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 22 septembrie 2016 de către judecătorul Violeta Chisilița din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 30 martie 2016 Eduard Varzar și Roman Statnîi, având peste 10 ani de vechime în muncă în funcția de procuror, au înaintat cereri Ministerului Justiției privind eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat. Ministerul Justiției a informat solicitanții că cererea a fost transmisă, conform competenței, Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova.

4. Prin hotărârea din 29 aprilie 2016, Comisia de licențiere a profesiei de avocat a refuzat eliberarea licenței de avocat și a acordat dlor Eduard

Varzar și Roman Statnîi un termen de 15 zile pentru achitarea taxei în cuantumul stabilit prin hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților.

5. La 10 mai 2016, Eduard Varzar și Roman Statnîi, activând în calitate de procurori, au depus la judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, o cerere de chemare în judecată, prin care au solicitat obligarea Ministerului Justiției și Comisiei de licențiere a profesiei de avocat să le elibereze licență pentru exercitarea profesiei de avocat.

6. La 15 septembrie 2016, Eduard Varzar și Roman Statnîi au solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective*” din alin. (2) al articolului 10 și a sintagmei „*Profesia de avocat este incompatibilă cu*” din alin. (1) al articolului 11 din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, prevederi care stabilesc anumite condiții pentru exercitarea profesiei de avocat, în special condiții de accedere în profesie, și activitățile incompatibile cu această profesie.

7. Prin încheierea din 19 septembrie 2016, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură (publicată în M.O., 2002, nr. 126-127, art. 1001) sunt următoarele:

Articolul 10

Cerințe pentru exercitarea profesiei de avocat

„[...]

(2) **Sunt scutite** de efectuarea stagiului profesional și **de examenul de calificare persoanele** care dețin titlul de doctor, precum și cele **care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective**, au solicitat eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat. [...]

[...]”

Articolul 11

Activități incompatibile cu profesia de avocat

„(1) Profesia de avocat este incompatibilă cu:

a) oricare funcție retribuită, cu excepția funcțiilor legate de activitatea științifică și didactică, precum și de activitatea în calitate de arbitru al judecării arbitrale (arbitrajului);

b) activitatea de întreprinzător;

c) activitatea de notar;

d) alte activități ce lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

10. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că prevederile contestate, care stabilesc anumite condiții pentru exercitarea profesiei de avocat și activitățile incompatibile cu această profesie, sunt contrare articolelor 28, 43 și 54 din Constituție.

11. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin, în esență, că cerința instituită prin lege în privința judecătorilor și procurorilor care au o vechime de 10 ani în această profesie de a obține licența de avocat fără a susține examenul de calificare doar după ce demisionează, reprezintă o restricționare nejustificată și limitează dreptul la muncă, garantat de articolul 43 din Constituție.

12. Potrivit autorilor excepției, prevederile contestate creează o situație discriminatorie între persoanele care dețin titlul de doctor și persoanele care dețin funcția de judecător sau procuror.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Eduard Varzar și Roman Statnii în dosarul nr. 3-609/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea subliniază că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

17. Curtea reține că autorii excepției de neconstituționalitate au contestat, în esență, prevederile legale care condiționează dreptul procurorilor de a obține licența de avocat doar în urma demisionării, precum și prevederile legale care stabilesc incompatibilitățile în exercitarea profesiei de avocat. În acest sens, s-a invocat limitarea dreptului constituțional la muncă.

18. Curtea reține că în jurisprudența sa a stabilit că dreptul la muncă trebuie exercitat în condițiile legii. Nerespectarea prevederilor legale are drept consecință imposibilitatea desfășurării unui gen de activitate sau a ocupării unei anumite funcții. Astfel, exigențele și condițiile legale ce conferă titularului dreptul la muncă nu pot fi ignorate (HCC nr. 5 din 23 aprilie 2013).

19. Curtea menționează că, potrivit art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură, admiterea în profesia de avocat se realizează în baza unui examen de calificare susținut de avocatul stagiar în fața Comisiei de licențiere a profesiei de avocat. În același timp, potrivit art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, la cerere, pot fi admise în profesie, cu scutirea de examenul de calificare, persoanele care dețin titlul de doctor, precum și cele care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror dacă, în termen de 6 luni după demisia din

funcțiile respective, au solicitat eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

20. Prin prisma prevederilor legale menționate, Curtea observă că legiuitorul a stabilit condițiile de accesare în profesia de avocat.

21. În privința activităților incompatibile cu profesia de avocat, Curtea reține că scopul urmărit de legiuitor este acela de a crea o independență efectivă a avocaților în exercitarea profesiei lor, prin evitarea existenței unor influențe de natură să creeze suspiciuni referitoare la desfășurarea corectă a actului de justiție, ceea ce reprezintă un scop legitim.

22. Totodată, Curtea observă că și potrivit art. 14 din Legea cu privire la procuratură funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, precum și cu alte activități remunerate sau neremunerate.

23. În același timp, Curtea menționează că, deși obiectul litigiului vizează accesarea în avocatură a persoanelor care activează în funcția de procuror, autorii excepției, prin contestarea sintagmei „Profesia de avocat este incompatibilă cu” din alin. (1) al art.11 din Legea cu privire la avocatură, în esență, au invocat neconstituționalitatea tuturor activităților incompatibile cu profesia de avocat.

24. În acest sens, Curtea consideră necesar a reitera faptul că excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată **doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate, care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.**

25. Totodată, Curtea relevă că excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică, a cărei rezolvare trebuie să precedă soluționarea litigiului cu care este conexă. Astfel, Curtea reiterează că **aplicabilitatea normei contestate pentru soluționarea litigiului principal este o condiție primordială pentru admisibilitatea sesizării și examinarea acesteia în fond.**

26. Prin urmare, abordarea *in abstracto* a problemelor de compatibilitate a unei norme din legea organică cu Legea Supremă, care nu are legătură cu fondul litigiului principal, constituie o *actio popularis*, care este inoperabilă în cadrul rezolvării cazurilor excepționale de neconstituționalitate.

27. În concluzie, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi admisă pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de

examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a sintagmei „dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective” din alin. (2) al articolului 10 și a sintagmei „Profesia de avocat este incompatibilă cu” din alin. (1) al articolului 11 alin. (1) din Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură, ridicată de Eduard Varzar și Roman Statnîi în dosarul nr. 3-609/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.*

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 12 octombrie 2016
DCC nr. 74
Dosarul nr. 112g/2016*